

درباره بخش تعاونی

اسلام هاشمی - دانشجوی تعاون و رفاه

بخش تعاون می‌تواند راه درست و عملی و حساب شده‌ای برای بهبودی اوضاع اقتصادی و فرهنگی جامعه باشد. و اینکه هر روز بر تعداد تعاونیها در بخشهای مختلف بیافزاییم و تعاونیهای قبلی را با مشکلات مدیریتی، مالی و آموزشی رها کنیم راه خطرناک و نامطمئنی خواهد بود که به شکست منجر خواهد شد و در این ارتباط پیشنهاد می‌نمایم که با اعزام کارشناسان امور تعاونی به محل تعاونیها ضمن جمع‌آوری مشکلات تعاونیها و رسیدگی و بررسی دقیق با توجه به شرایط و اوضاع اقتصادی سیاسی راه درست و مفید حل مشکلات را به تعاونیها نشان دهند و آن را به عنوان یک مطلب آموزنده در ماهنامه تعاون درج نمایند که استفاده از تحقیقات دانشجویان پیرامون تعاونیها و وضعیت موجود و مطلوب آنها می‌تواند یکی از مظاهر نمود این نوع حرکتها باشد.

بعنوان مثال مسئله صادرات فرش و سیاست‌های ارزی دولت یا صادرات سنگهای معدنی که مشکل عمده این تعاونیهاست و با نوسانات ارزی و دلاری و سیاست‌های خارجی بستگی تام دارد (از این طریق قابل بررسی است).

* مطلب دیگر در خصوص بهبود اوضاع تعاونیها مشخص نشدن مرز و حد بخش خصوصی است و اینکه اینها تا چه حد می‌توانند به رقابت ناسالم با تعاونیها ادامه دهند آیا برای حل مشکلات تعاونیها در ارتباط با رقابت ناسالم بخش خصوصی بطور کلان و اصولی برنامه‌ریزی و عمل شده است؟ بطور عملی چه جایگاهی برای بخش تعاونی قائل هستیم آیا هنوز باور نداریم که تعاونیها می‌توانند بعنوان یکی از بخش‌های سه‌گانه اقتصادی در میدان فعالیت حضور پیدا کنند یا

گرایش‌های بخش تعاون در الگوها و کانال‌های لازم جهت رشد و آموزش استعدادهای مختلف دانش‌آموزان و تربیت نیروی زبده و آماده جهت آینده کشور و رشد و کمال شخصی و اجتماعی افراد می‌باشد. مثلاً بحث تعاونیهای کشاورزی می‌تواند همراه با آموزشهای تخصصی در هنرستانهای کشاورزی مطرح گردد تا دانش‌آموزان علاوه بر آگاهی در زمینه کشاورزی از اصول و سازمان شرکتیهای تعاونی نیز مطلع گردند و در آینده با مسایلی چون عرضه، تقاضا، صادرات، واردات، نحوه کار گروهی بازاریابی مدرن و... آشنا شوند و تجربیاتی در این زمینه‌ها کسب نمایند. این مسئله در رشته‌های علوم انسانی می‌تواند در قالب تعاونیهای تحقیقاتی، پژوهشی، هنری و... که با رشته موردنظر مرتبط است پیگیری شود.

۲- به نظر این حقیر رفع مشکلات و هدایت و تقویت تعاونیهای موجود تا زمان استقلال کامل آنها مهمترین و حیاتی‌ترین مسئله برای بخش تعاون است و از طریق بهبود تعاونیها و بالا بردن راندمان کار تعاونیهای موجود می‌توان این مسئله را ثابت کرد که

در خصوص بخش تعاون و شرکتیهای تعاونی مسائل و اطلاعات بسیار زیادی موجود است که مطمئناً بر کلیه آن مسائل واقف و مطلع هستید و شاید پیشنهادات و مطالب این حقیر با برنامه‌های آتی وزارت تعاون پیوستگی داشته باشد و یا شاید در زمینه‌های موردنظر اینجانب عملاً اقداماتی انجام گرفته باشد ولی آن چیزی که موجب گردید مسائلی را به صورت شفاهی یا کتبی در ارتباط با شرکتیهای تعاونی معروض بدارم ناشی از تجربه اندک اینجانب است: بنابراین توجه شما عزیزان را به چند مسئله جلب می‌کنم:

۱- پیشنهاد می‌شود آموزش مفاهیم تعاونی در تعاونیهای آموزشگاهی بطور عملی همراه با آموزش یکی از رشته‌های عملی تعاونیها (کشاورزی، صنایع، خدمات و مصرف) باشد، که توجه به اصول آموزش و ترویج تعاونی و در نظر گرفتن مطالب مناسب نسبت به گروه‌های سنی مختلف مثلاً در گروه سنی ۶-۸ سال ذکر مفاهیم تعاونی در قالب قصه که تاکید بر کاربرد اشتراک مساعی دارد لازم است و یا برای گروه‌های سنی بالاتر پیاده نمودن مسایل فنی و تخصصی یکی از

اینکه فقط در دنیای خیال و نظریه موجودیت
تعاونیها را قبول داریم و صاحب نقش
می‌دانیم؟ البته که دولت خدمتگزار ما بخش
تعاون را قلباً قبول دارد و به آن امیدوار است و
جهت توسعه و تحکیم بخش تعاون اقدامات
لازم را بعمل آورده ولی با وجود این مسئله
ضرورت تفکیک حوزه‌ها و تعیین حد و مرز
بخش خصوصی ضروری است و جهت رقابت
ناسالم آنها باید چاره‌ای اندیشید.

* اشتغال‌زایی در سطح بسیار وسیع آنها
از نوع بسیار مفید آن یعنی اشتغالی که در قالب
و کانالهای صحیح و با اهداف معین و مشخص
که از قبل برنامه‌ریزی شده کشور را به سوی
اهداف مقدس اقتصادی و فرهنگی سوق
می‌دهد و در شاخه‌های تولید، مصرف، توزیع
و اعتبار و غیر...؟ به تحقق اهداف نظام
اسلامی مان می‌گردد. بنابراین هم اکنون با
بحران و معضل خطرناک بیکاری به زیباترین
شیوه مبارزه می‌شود و با به وجود آوردن
امکان شغلی جمعی و با ایجاد شور و هیجان و
تلاش چند برابر برای رونق در کار گروهی
انسانها در قالب شرکتهای تعاونی از بار سنگین
تولید، توزیع، اعتبار، مسکن و مبارزه با
بیکاری و نظارت بر بخش‌های تولیدی و
مصرف که بر دوش دولت است کاسته می‌شود
و گروهی از افراد بیکار که توانایی کار
داشته‌اند ولی وسائل لازم نداشته مشتاقانه
متحد می‌گردند و برای بهبود وضع زندگی
خود به تلاش می‌پردازند.

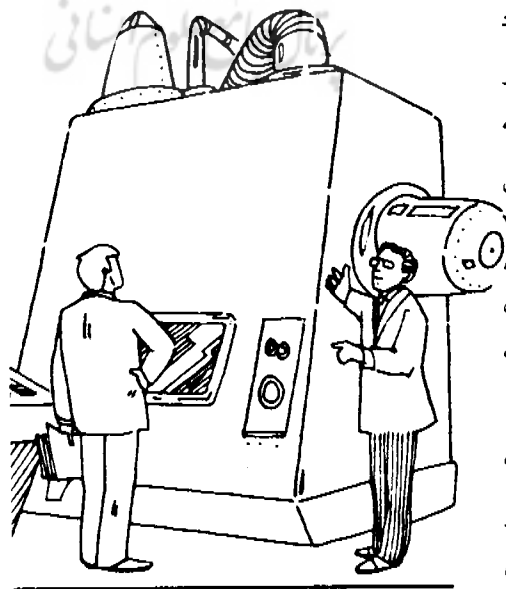
- پویایی اقتصاد کشور از طریق
سرمایه‌گذاری‌های اندک اعضا و مشارکت
در برنامه‌های تولیدی و اقتصادی.
- جلوگیری از انباشت ثروت در دست
عده محدود و مبارزه با استثمار طبقه سود جو
و سرمایه‌داران به نحوی که تلاش اعضای

تعاونیها منجر به بهبودی وضع اقتصادی و
اجتماعی جمعی آنها می‌شود.

بنابراین تعاونیها با تقسیم سود و اجرای
دمکراسی از این معضل جلوگیری کرده و
باعث کم نمودن فاصله طبقاتی در جامعه
می‌شوند و عرصه و میدان را به افراد سودجو
نمی‌دهند که سرمایه کلان بدست آورده و
فرهنگ مصرف و ضد ارزش اسلامی و ایرانی
را در جامعه رایج کنند و انتظار می‌رود
مسئولین محترم نظام مقدس اسلامی با ترویج
و تاسیس شرکتهای تعاونی به تقویت منافع و
بهبود زندگی قشر بسیار وسیع وضعیت مردم
پردازند همان قشری که در عرصه‌های مختلف
و در بحرانهای مختلف از جان و مال خود
گذشته و برای موفقیت نظام اسلامی ایثار و
پایداری می‌نمایند.

- ارتقاء سطح علمی و فرهنگی مردم در
قالب آموزش‌های تعاونی و تحقق ارزشهای
انسانی از قبیل دگرخواهی، نوع دوستی،
همکاری، همیاری، عدالت، تلاش و کوشش
برای زندگی که از مفاهیم با ارزش و ارکان
اصلی نهضت تعاون است.

- طبقه‌بندی و متمرکز نمودن افراد و

مشاغل در قالب شرکتهای تعاونی امکان
برنامه‌ریزی و نظارت و کنترل را برای مسئولین
آسان نموده و از پراکندگی نیروها و ابهامات
فرصت‌های شغلی و برنامه‌های اقتصادی
جلوگیری بعمل آورده و دولت جهت هرگونه
تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی از آمار و اطلاعات
بسیار دقیق و جامعی برخوردار خواهد شد.

- اجرای طرح‌های مورد تایید دولت) و
قبول مسئولیت تولید، توزیع و مصرف،
بازاریابی و...

- احساس رضایت خاطر و آرامش روحی
افراد عضو به خاطر حمایت دولت در
واگذاری اعتبارات و از اینکه صاحب شغل و
امکانات برای گذران زندگی شده‌اند و
مستحکم شدن پیوندی عاطفی و قلبی اعضای
تعاونیها با دولت خدمتگزار.

- فراهم آوردن امکان و فرصت فراغت
برای دولت از بابت بر دوش گرفتن قسمتی از
بار تولید مصرف و غیره... توسط تعاونیها تا
بدین وسیله دولت امکانات و وقت خود را
صرف برنامه‌های کلی و خط‌مشی‌های سیاسی
و اقتصادی در سطح وسیع نماید.

- ایجاد میل و تشویق در بین گروه وسیع از
مردم جهت مشارکت در سازندگی کشور.

- کنترل مصرف و هدایت
مصرف‌کنندگان در کانال و الگوی (اسلامی و
ایرانی) مورد نظر.

- کنترل و پویایی روحیه ملی و ارزشی
مردم و راهنمایی جهت حرکت صحیح این
فرآیند در راههای مناسب و مفید که نمونه بارز
این امر تشکیل بسیج و یادگار با ارزش آن
حماسه دفاع مقدس و افتخار آفرینی بسیجیان
بود.

- امکان آموزش صحیح و آسان در
رشته‌های مختلف فرهنگی و صنعتی.

لذا با توجه به مطالب ذکر شده پیرامون اهمیت تعاونیها در تحقق اهداف مقدس نظام اسلامی انتظار می‌رود که مسئولین محترم توجه و عنایت خاصی نسبت به بخش تعاون داشته باشند و این شیوه منطبق بر دستور الهی و اسلامی را در سطح جامعه متحقق سازند و «تعاونوعلی البر و التقوی» را جامعه عمل ببوشانند و کسانی که عملاً با تحقق تعاونیها مخالفند می‌دانند که تحقق اهداف والای تعاون موجبات جلوگیری از ادامه استثمار و سودجویی آنان می‌شود و برای این منظور به رقابت ناسالم با تعاونی‌ها می‌پردازند (در حقیقت به مبارزه با اهداف مقدس نظام اسلامی می‌پردازند) باید مورد بازخواست قرار گیرند و از حرکت غیرقانونی آنها جلوگیری بعمل آید، چرا که آنها با رقابت ناسالم خود با تعاونیها موجبات ضعف و شکست قشر ضعیف را فراهم آورده و سرمایه‌گذاری و برنامه‌ریزی دولت در تعاونیها دچار مشکل و شکست می‌گردد و به دنبال آن فاصله طبقاتی و احساس ناراحتی و فقر برای قشر ضعیف و متدین جامعه را موجب می‌شوند.

آیا وقت آن فرا نرسیده که حاصل زحمات اقشار ضعیف به خود آنها برگردد و اشتغال و کار و تلاش آنها برای خودشان مشرثر باشد و فرزندان آنها و متخصصان شهر و روستا در قالب شرکتها و سازمانهای تعاونی به کار گمارده شوند و امرار معاش نمایند؟ لذا مسئولین محترم بخش تعاون باید که برای تشکیل تعاونیها و راه‌اندازی آنها کمک‌های لازم مسذول فرمایند و دست‌دلالت و سودجویان مخالف تعاون و اتحاد مردم را کوتاه نمایند (دست کسانی که حتی حاضر نمی‌شوند مبلغ بسیار ناچیزی تحت عنوان مالیات به دولت و کشور خودشان

پرداخت نمایند) و نسبت به مهمترین و اولین اصل تعاون که همان اصل آموزش است توجه خاص نشان داده و آموزش تعاونی را در سطح وسیع و عمیقی برای اعضای تعاونیها و کلیه اقشار مردم به اجرا در آورند و مدیران و پرسنل تعاونیها را در اداره صحیح و به شکل نوین تشکیلاتی، آموزش داده و راهنمایی کنند، اعزام کارشناسان و مروجان تعاون به شرکتها را الزامی بدانند.

با مراجعه به تعاونیها مشکلات آنها را جهت انتقال و راهنمایی‌های لازم به مسئولین امر جویا شوند و گزارش‌های از مشکلات و راه‌حلهای رفع مشکلات توسط مسئولین را در مجله تعاون یا دیگر نشریات تعاونی منعکس کنند و بدین طریق بینه اداری و مالی تعاونیها را تقویت نموده و آنها را برای دوران استقلال آماده نمایند.

- نسبت به ارائه خدمات اجتماعی (بیمه بازنشستگی و درمانی) بافندگان عضو تعاونیهای فرش دست‌باف اقدامات لازم را مسذول فرمایند.

- چنانچه خدمات و سرویس‌دهی بخش تعاون ضعیف‌تر و کم‌رنگ‌تر از سرویس‌دهی بخش خصوصی باشد میل و رغبت افراد در عضویت تعاونیها از بین رفته و گرایش آنها به سمت بخش خصوصی سوق داده می‌شود و یا اینکه تحت عنوان افراد بیکار تقاضای استخدام در ارگانهای دولتی را دارند که این امر در وجه نخست آن موجب استثمار این طبقه توسط سرمایه‌داران می‌شود و در وجه دیگر آن موجب تراکم نیروها در ارگانهای دولتی و بالا رفتن هزینه‌های دولت و پایین آمدن روند کارها خواهد بود.

همچنین از مسئولین محترم وزارت تعاون تقاضا دارم که بررسیهای دقیق‌تری پیرامون

مقررات و قوانین تعاون و شرکتیهای تعاونی درخصوص موارد ذیل داشته باشند:

۱- طرحهای تولیدی یا توزیعی باید مطابق با شرایط اقتصادی و بازار باشد و پیش‌بینی‌های لازم برای آینده شده باشد. این مطلب به این معنی نیست که تائید طرحهای تعاونی در زمینه‌های مختلف بدون بررسی و کارشناسی بوده، بلکه تاکید بر این مسئله داریم که در بسیاری از موارد به علت عدم آگاهی از آمار و اطلاعات و یا میزان تقاضای بازار، شرکتیهای تعاونی تولیدی زیاد تاسیس شده که منجر به تجمع کالاهای تولیدی آنها شده بدون اینکه تقاضای مناسب و فراخور میزان تولید وجود داشته باشد و یا اینکه کالاهای تولیدی آنها صادراتی بوده و صادرات کالای نیز همیشه تحت‌الشعاع مسائل سیاسی و اقتصادی واجتماعی (جنگ، تهاجم فرهنگی و...) قرار می‌گیرد و نوسانات شدیدی در صادرات کالاهای بوجود می‌آید. به عنوان مثال زمانی که صادرات فرش دستباف ایران از رونق خاصی برخوردار است طرحهای عظیم تعاونی فرش با پیش‌بینی هزینه‌ها و تاسیسات کلان تایید و راه‌اندازی می‌شود و بلافاصله قیمت‌های مواد اولیه با نرخ سرسام‌آوری رشد می‌یابد و کمیاب می‌شود که اگر در این حال به طور ناگهانی بازار صادرات فرش تعطیل گردد خسارات غیرقابل جبران، نصیب تعاونیها می‌شود که ضرورت سنجش بازار تقاضا و پیش‌بینی مالی برای این طرح‌ها، قبل از تاسیس و راه‌اندازی، بسیار محسوس می‌باشد.

۲- آموزش مدیریت و مسائل مالی، اقتصادی و غیره در اجرای طرح‌ها نقش بسیار مهمی دارد و تنها منابع مالی و پرداخت وام‌های کلان به تعاونیها چاره‌ساز مسئله نیست بلکه باید مسئله آموزش را قبل از تاسیس

شرکت به طور کامل و صحیح مورد توجه قرار گیرد و به افرادی که آگاهی لازم و توان لازم برای اجرای یک طرح ندارند مجوز تاسیس داده نشود تا در آینده دچار مشکلات مالی مدیریتی و غیره گردند.

۳-۱- در مورد مناطق محروم از اعتبارات طرح‌های نظارتی استفاده گردد، کلیه جنبه‌های زندگی مجریان طرح بررسی و مورد توجه قرار گیرد و مجریان تحت آموزش همه جانبه و عمیق، و مداوم قرار گیرند.

۴-۱- باید این نکته مدنظر تعاونگران باشد که نهضت تعاون رسالت فرهنگی و اقتصادی دارد. اگر احیاناً در زمینه اقتصادی در ابتدای راه باشیم و جایگاه محکم نداشته باشیم بحمدالله... در زمینه فرهنگی و رشد شخصیت اجتماعی و آموزش و ترویج روحیه اجتماعی و کارگروهی بسیار قوی و نیرومندیم و بعنوان بزرگ پرچم‌دار اتحاد یکپارچگی عدالت و همکاری در جامعه از منزلت خاص برخورداریم، امروز هیات مدیره‌های محترم تعاونیها می‌گویند گرچه از نظر مالی و مادی کم بهره‌ایم ولی تجربه و اطلاعات بسیاری در زمینه‌های مختلف کسب می‌کنیم که ارزش بسیار دارد و گامی است بلند در بالا بردن سطح آگاهی‌های اجتماعی و اقتصادی جامعه و این مسئله بسیار مهم می‌باشد.

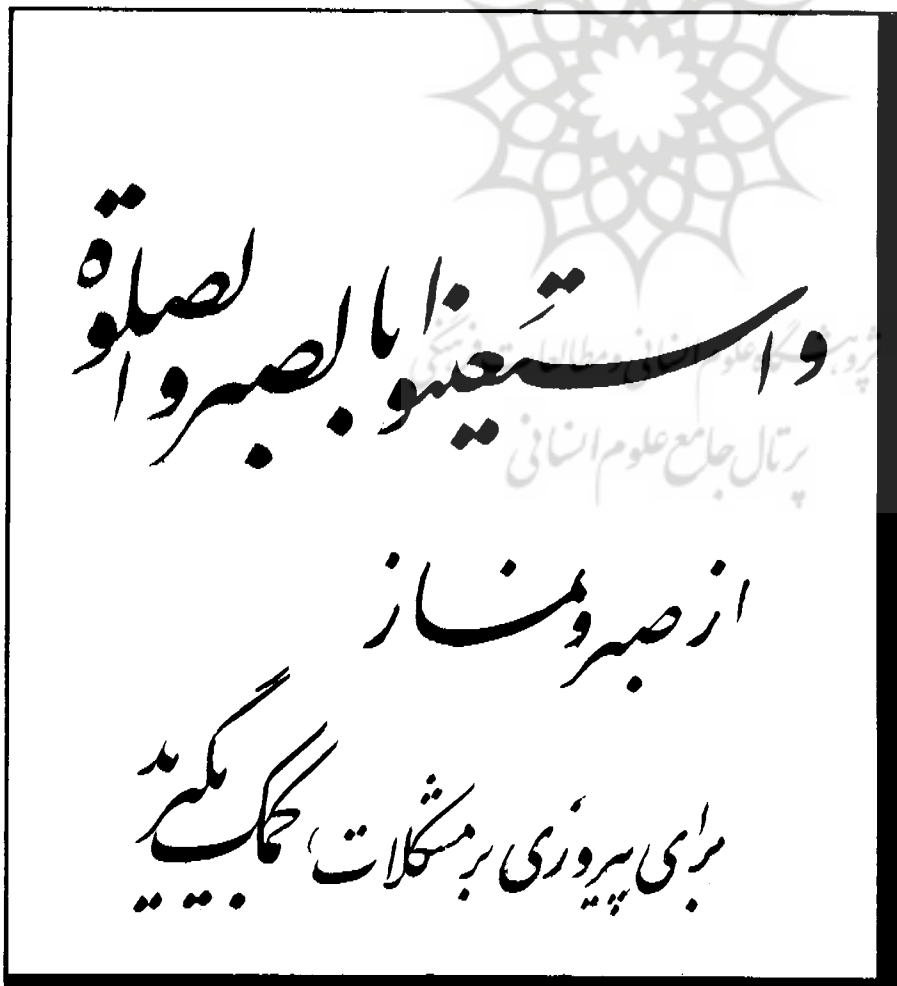
۲- در اساسنامه و حقوق تعاون اصلاحاتی پیرامون کم نمودن مسئولیت اعضای هیات مدیره در قبال ورشکستگی و زیان‌های مالی صورت گیرد، با این توضیح که این عمل در مورد تعاونیهایی است که سهامداران نسبتاً زیادی دارد و اعضای هیات مدیره علاوه بر زحمات بیدریغ و مسئولیتی که دارند خود فقط یک سهم و معادل دیگر سهامداران سهمند در صورتی که تمام دیون شرکت یا اسناد

تعهدآور شرکت به امضاء و مسئولیت آنها ثبت شده و وصول می‌گردد و در این گونه مواقع که شرکت از لحاظ مالی زیان می‌آورد اعضای عادی از زیر بار مسئولیت شانه خالی می‌کنند و مشکلات فراوانی پیش خواهد آمد بنابراین مسئله تضامنی بودن در شرکتهای تعاونی باید با پشتوانه محکم و قانونی‌تر در تعاونیها به اجرا درآید البته طرح این مسائل به این معنی نیست که اعضای هیات مدیره در زمان ورشکستگی به تقصیر و یا قصور عمدی بدون مواخذه باشند.

۱-۲- اگر برای اعضای هیات مدیره حقوق و مزایای قانونی قائل شوند و به اعضای تعاونیها این مسئله تفهیم شود که کار در تعاونیهای تولیدی یا توزیعی به عنوان شغل اصلی آنهاست و نه اینکه به عنوان یکی از

مشاغل فرعی و مسائل روزمره زندگی است به طور یقین کار در تعاونی با جذابیت بیشتری همراه خواهد شد و راندمان کار افزایش خواهد یافت. و حتی الامکان از افراد شاغل در تعاونیها استفاده نشود تا افراد عضو یا پرسنل تمام وقت نیروی خود را صرف امور تعاونی کنند.

۲-۲- تعاونیها در اکثر نقاط دنیا با شرایط اقتصادی و فرهنگی آن کشور شکل خاص پیدا می‌کنند و از یک اصول مشترک و کاملاً بین‌المللی برخوردار نیستند و ما نیز در کشور خود باید مطابق با اقتصاد جامع و کامل اسلامی و سیاستهای نظام اسلامی و در راستای اهداف رفاهی و فرهنگی مردم به عنوان ابزار توسعه و فقرزدایی به تعاون نگاه کنیم.

و اَسْعَبُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ

از صبر و نماز

برای پیروزی بر مشکلات کمک کنید